

همراه با صاحب المیزان

بزرگترین نصیحت علامه طباطبایی (ره)

علامه طباطبایی

حوزه/ پدر بیشتر از همه به کار و تلاش و تحقیق توصیه می کرد. خودش در تمام طول سال، فقط یک روز عاشورا را تعطیل می کرد و در بقیه ایام، چهارده تا شانزده ساعت مشغول تحصیل، تحقیق و تعلیم بود و هرگز احساس خستگی نمی کرد. بزرگترین نصیحتش این بود که...

به گزارش خبرگزاری حوزه، کتاب «آن مرد آسمانی» با موضوع «خاطره هائی از زندگی فیلسوف بزرگ قرن، آیت الله علامه طباطبائی (ره)» به قلم مرتضی نظری به رشته تحریر درآمده که بخش هایی از این کتاب را در شماره های گوناگون برای آشنایی بهتر و بیشتر با صاحب تفسیر المیزان تقدیم نگاه شما خوبان خواهیم کرد.

مطالعه و تحقیق

راه موفقیت

فرزند علامه، در این باره می گوید:

«پدر بیشتر از همه به کار و تلاش و تحقیق توصیه می کرد. خودش در تمام طول سال، فقط یک روز عاشورا را تعطیل می کرد و در بقیه ایام، چهارده تا شانزده ساعت مشغول تحصیل، تحقیق و تعلیم بود و هرگز احساس خستگی نمی کرد. بزرگترین نصیحتش این بود که حق را به مردم بشناسانید، آن هم بطور استدلال و حق کسی را ضایع نکنید.»

مطالعه زیاد

استاد حسینی همدانی، مترجم تفسیر المیزان، کثرت مطالعه را در این مرد خدا و ویژگی چشمگیری می بیند

«علامه طباطبایی {...} از هر ماه چندین شب را تا صبح بیدار مانده و به مطالعه و نوشتن می گذرانید. بسیار اهل مطالعه بودند، یادم هست که آن فیلسوف معمولاً در حوالی غروب به تلاوت قرآن مشغول می شدند.»

عرض کردم، آقا چرا این موقع قرآن می خوانید، هوا تاریک است و چشمتان خسته می شود، ایشان فرمود

«قرائت قرآن نور چشم را زیاد می کند، همان گونه که بر بصیرت دل می افزاید.».

ارزش تفکر

علامه قدر تفکر را می دانست و ذهنش را پرت نمی کرد تا در مسائل مختلف به تفنن بپردازد. مهندس عبدالباقی می گوید:

«در کارهای علمی خود بیشتر فکر می کردند و مطالعه زیادی روی کتب مختلف نداشتند، بجز در مورد مراجعه به تاریخ و اسم و اختصاصات موجود و بدین جهت در کتابخانه شان خیلی کتاب انباشته نبود.».

غواصی در علم

علامه سید محمد حسین حسینی تهرانی، کیفیت تفکر او را این چنین یادآور می شود:

استاد متفکر و در تفکر عمیق بودند؛ هیچگاه از مطلبی به آسانی عبور نمی کردند و تا به عمق مطلب نمی رسیدند و اطراف و جوانب آن را کاوش نمی کردند دست بر نمی داشتند. در بسیاری از مواقع که یک سؤال بسیط و ساده ای از ایشان می شد که در یک مسأله فلسفی و یا تفسیری و یا روایی بود و می شد با چند کلمه، جواب فوری داده شود، و مطلب را پاسخ گفت؛ ایشان قدری ساکت می ماندند و پس از آن چنان اطراف و جوانب و احتمالات و مواضع رد و قبول را بررسی و بحث می کردند که حکم یک جلسه درسی را پیدا می کرد.»

دانشمند آگاه

مرتضی مطهری، متفکر بلند آوازه ی حوزه و دانشگاه درباره او می نویسد:

«علامه طباطبایی سال ها از عمر خویش را صرف تحصیل و مطالعه و تدریس فلسفه کرده اند و از روی بصیرت به آراء و نظریات احاطه داشته اند و به علاوه روی عشق فطری و ذوق طبیعی افکار محققین اروپا را به خوبی نیز از نظر گذرانیده اند.»

استاد مطهری جای دیگر علامه را این چنین به تصویر می کشد :

او بسیار مرد عظیم و جلیل القدری است {...} مردی است که صد سال دیگر باید بنشینند و آثار او را تجزیه و تحلیل کنند و به ارزش او پی ببرند.»

نشانه کمال عقل

از دیگر شیفتگان علامه، آیت الله جوادی آملی است که چه زیبا می کاود چهره ی عقلی او را:

از مشخصات بارز سیره ی فلسفی علامه (ره) زیاد اندیشیدن و قسمت مهم وقت را به تفکر پرداختن و کم سخن گفتن و سؤال را بدون دقت جواب ندادن و قبل از تأمل حرف نزدن بود که :
إذا تم العقل نقص الكلام / هرگاه عقل و خرد کامل شود، کلام و سخن کوتاه و گزیده می شود.

لذا نه بی جا سخن می گفت و نه سخن بی جا داشت و نیز در بیان درسی و بنان تدوینی آن چنان گزیده گوی و پخته نویس بود که نشانه های رنج درون بینی به صورت گنج های گرنامهیه در تمام ابعاد نقد و تحلیل فلسفی معظم له کاملا مشهود بود و هست، و هیچ گاه در ابطال آرای باطل دیگران و تزییف نظرات ناصواب پیشینیان، ادب علمی را فراموش نمی کرد و عفت عقلی را نادیده نمی گرفت.

بهترین کارها

علامه طباطبایی در شب ۲۳ از ماه مبارک رمضان که از شب های قدر است، تفسیرالمیزان را به اتمام رساند و در پایان تفسیر گرانقدرش به این مسأله اشاره کرده است.

حضرت علامه طباطبایی شب قدر را به بحث و تحقیق آیات قرآنی احیا می کرد و تفسیرش را در این شب فرخنده به پایان رسید. آری، این چنین باید بکار بود! و به شعر رسا و شیوای شمس الدین محمد بن محمود آملی، صاحب نفایس الفنون:

به هوس راست نیاید و به تمنی نشود   کاندرا این راه بسی خون جگر باید خورد

صاحب جواهر (قدس سره العزیز)، کتاب گرانقدر جواهرالکلام را در شب ۲۳ ماه مبارک رمضان به اتمام رساند؛ در مفاتیح محدث قمی نقل شده است: «افضل اعمال در احیای شب قدر، مذاکره ی علم است .

علامه طباطبایی به ساحت مقدس حضرت علی علیه السلام ارادت خاصی داشت و هنگامی که از تبریز به قصد ادامه تحصیل علوم اسلامی به جوار بارگاه مقدس آن امام مظلوم، یعنی نجف عزیمت کرد، در لحظه ی ورود خطاب به قبه و مرقد امیرالمؤمنین علیه السلام چنین گفت:

ای علی علیه السلام من برای ادامه تحصیل به محضر شما شرفیاب شده ام، ولی نمی دانم چه روشی را پیش گیرم و چه برنامه ای را انتخاب کنم؛ از شما می خواهم که در آن چه صلاح است، مرا راهنمایی کنید.

راه نیل به کمال

یکی از شاگردان علامه نقل کرده است:

شنیدم وقتی در عتبات بودند به توسل و بکا بر امام حسین علیه السلام و شرکت در مجالس عزاداری مراقبت داشتند و در دستورات اخلاقی خود به نقل از اساتیدشان می فرمودند:

هیچ کس به هیچ مرتبه ای از معنویت نرسید و گشایش و فتح بابتی نکرد مگر در حرم مطهر امام حسین علیه السلام و یا در توسل به آن حضرت.

حجت الاسلام امجدی نقل می کند

با این که حضور ایشان عظمتی به مجلس می داد، ولی در مجلس سوگواری برای سالار شهیدان حضرت اباعبدالله الحسین علیه السلام همچون افراد عادی شرکت می کرد و عقیده اش در حدی بود که می گفت این کتیبه های سیاه که بر در و دیوار حسینیه و محل عزاداری نصب کرده اند، ما را شفاعت می کند و حق هم با ایشان بود؛ چراکه این من شی الا یسبح بحمده، همه ی موجودات شعور دارند، ولی در قیامت پرده ها کنار می رود و این پارچه های سیاه مزین به اشعار مرثیه و سوگنامه، شفیع ما خواهند بود و در مجلس آن چنان شدید گریه می کرد، بطوری که دانه های درشت اشک از چشمانش سرازیر می گردید.